

פרשת ויחי

וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למס עבד (מט, טו)

וברש"י, 'ויט שכמו לסבול' עול תורה, 'למס עובד' לפסוק להם הוראות של תורה וסדרי עיבורין שנא' ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל ראשיהם מאתים. מאתים ראשי סנהדראות העמיד וכל אחיהם על פיהם.

הרי מבואר דבזכות ראיית המנוחה והטיית שכמם לסבול עול תורה זכו בני יששכר שיצאו מהם מאתיים ראשי סנהדראות והעמידו תורה לכל אחיהם.

ולכאורה יש לעיין דהלא מצינו שכל ישראל קבלו עליהם עול תורה כפי שנצטוונו תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, ומהי מעלתם של בני יששכר שזכו דוקא הם למעלות אלו בזכות עול תורתם. ונראה, בהקדם דברי הרמב"ם (פ"ג הל' ת"ת הי"ג) כתב אף על פי שמצוה ללמוד ביום ובלילה, אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה, לפיכך מי שרוצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתייה ושיחה וכיוצא בהן, אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה, אמרו חכמים אין רינה של תורה אלא בלילה שנאמר קומי רוני בלילה.

ויל"ד דשעות היום ושעות הלילה שוות הן ללימוד התורה, וכן מהו שכתב הרמב"ם אין רינה של תורה אלא בלילה, ומדוע אינה זו אינה אלא בלילה.

ואשר י"ל, דמצינו שתי בחינות בתורה, בחינה של 'תורה צוה לנו' ובחינה של 'כתבו לכם השירה', ויש להגדיר מהו ההבדל בין יום ולילה. ונראה שההבדל הוא בכך שהיום הוא זמן שנקבע בבריאה לעסק, שבו כל עסקי העולם נעשים, חיי המסחר והאומנות ולימוד בבתי חכמה של גויים זמנם הם ביום, וכל מה שהאדם צריך לעסוק בו הוא עוסק ביום. ואילו הלילה בעיקרו אינו זמן עסק אלא זמן מנוחה שבה נח האדם בביתו מעבודתו ומעסקיו, שכן הלילה הוא זמן המנוחה של האדם.

מעתה נראה, ד'רינה של תורה' שעליה אמר הרמב"ם שאינה אלא בלילה, זוהי בחינת ה'שירה' שבתורה שהיא הבחינה העליונה של התורה, כאשר אינו עוסק בתורה רק בכדי לקיים את המצוה, אלא מפני שהיא שירת חייו וממלאת את נפשו. כאשר האדם לומד תורה בלילה שבו כל העולם נמצא במנוחה, הרי זה אות וסימן שאצלו התורה היא שירת חייו, כי גם המנוחה והשלחה והשעשוע שלו הם התורה, על כך אמר הרמב"ם 'אין רינה של תורה אלא בלילה'.

וביותר חידש הרמב"ם, שאי אפשר לזכות לכתרה של תורה בלימוד שהוא רק בבחינת 'תורה צוה לנו', אף שמקיים בכך כמובן מצות ת"ת, ובכדי לזכות לכתרה של תורה צריך האדם ללמוד תורה בבחינת 'שירה', ולכן הדגיש הרמב"ם כי 'מי שרוצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתייה ושיחה וכיוצא בהן, אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה', ולכן אין אדם לומד רוב חכמתו אלא בלילה, כי לימוד התורה הנלמד כשירת חייו, הוא לימוד בבחינה מעולה יותר מאשר בלימוד שנובע רק מהחוב לעסוק בתורה שנצטוונו בסיני.

ולהכי י"ל דכיון שבני יששכר נטו שכמם לסבול לקבל עול תורה אף בשעות מנוחתם והוכיחו שקיימו התורה כשירת חייהם לכך הם זכו לכתרה של תורה כדברי הרמב"ם, ומהם יצאו סנהדראות לכל אחיהם.

מקור: רבי ירוחם אולשיין שליט"א

פרשת ויחי